

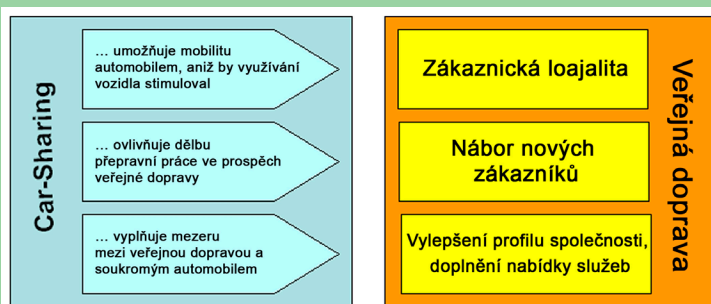
Vytváření oboustranně výhodných situací (tzv. „win-win“) prostřednictvím spolupráce car-sharingu s poskytovateli veřejné dopravy

Mnohé spotřebitelské průzkumy ukázaly, že car-sharing mnohem více přitahuje uživatele veřejné dopravy než zapřísáhlé uživatele automobilů. Z toho logicky vyplývá, že poskytovatelé car-sharingových služeb by měli s místními nebo regionálními veřejnými dopravci spolupracovat a nabízet výhodné „balíčky“ pro veřejnost.

Vědecké výzkumy prokazují, že nakonec z toho mají prospěch oba partneři. Veřejní dopravci získají prostřednictvím jednotné nabídky nový nástroj k získání zákazníků a udržení jejich přízně. Kombinované produkty, které jsou vázané na měsíční nebo roční předplacené jízdenky, pomáhají povzbuzovat příležitostné uživatele veřejné dopravy k přechodu na hodnotnější produkty. Veřejní dopravci také profitují ze svěží, inovativní a modernější podoby, kterou car-sharing nabízí. Na druhé straně provozovatelé car-sharingu profitují z rozsáhlé zákaznické databáze veřejného dopravce a jeho velké reklamní nabídky, s jejíž pomocí může být propagován také car-sharing. Aktivní spolupráce založená na vzájemné důvěře mezi rovnými partnery je výhodná pro oba a vede ke vzniku tzv. win-win situace.

Návrhy obsahu „balíčku“ spolupráce

Zákaznické výhody plynoucí ze spolupráce veřejných dopravců a car-sharingových společností se město od města liší. Jsou domlouvány při každé spolupráci individuálně a odrážejí se v nich místní podmínky. Následující řádky představí přehled možných typů spolupráce, vysvětlené na příkladech z praxe.

Obr. 1: Výhody spolupráce s car-sharingem pro veřejné dopravce
(Zdroj: André Neiss, ústra Hannoversche Verkehrsbetriebe AG)

Cenové balíčky

Nejběžnější formou společných nabídek jsou snížené sazby za využívání car-sharingu pro pravidelné uživatele veřejné dopravy. Obvykle jsou určeny těm, kteří vlastní měsíční nebo roční předplacené jízdenky.

- V Kolíně nad Rýnem (Německo) poskytuje car-sharingová společnost Cambio držitelům sezónních jízdenek výrazně nižší sazby při využívání car-sharingu. Abonenti Kolínských dopravních podniků (Kölner Verkehrsbetriebe – KVB) tak neplatí registrační poplatek (ušetří tak 30 EUR), měsíční poplatek je snížen na 5 EUR a uživatelský poplatek za jednu jízdu v rámci nejnižší třídy automobilů začíná od 1,4 EUR na hodinu (oproti běžným 1,9 EUR) a od 23 centů za kilometr (oproti běžným 30 centům).
- U společnosti Stadtmobil Rhein-Neckar (Mannheim, Heidelberg a Ludwigshafen, Německo) držitelé roční nebo půlroční jízdenky platí jenom polovinu obvyklého registračního poplatku a polovinu obvyklé vratné zálohy za využití car-sharingu.
- Finský poskytovatel car-sharingu City Car Club spolupracuje se dvěma provozovateli veřejné dopravy v Helsinkách. Držitelé sezónní jízdenky na Helsinskou městskou dopravu (HKL) získají zdarma účast v car-sharingu (úspora 59 EUR) a platí měsíční poplatek pouze ve výši 2 EUR namísto běžných 9,90 EUR. Držitelé minimálně třicetidenní jízdenky Helsinské Metropolitní Rady (YTV) dostanou slevu ve výši 150 EUR, kterou mohou využít na služby společnosti City Car Club. Veřejní dopravci a poskytovatelé car-sharingu na tyto slevy přispívají společně rovným

dílem. Díky této spolupráci v Helsinkách výrazně vzrostl počet uživatelů car-sharingu.

- Společnost Mobility ve Švýcarsku momentálně poskytuje 15 kombinovaných balíčků, které vznikly v rámci spolupráce s místními a regionálními provozovateli veřejné dopravy a švýcarskou železniční společností Schweizer Bundesbahnen (SBB). Držitelé předplatních a traťových jízdenek těchto dopravců získají (obvykle za malý doplatek) přístup ke car-sharingu po celém Švýcarsku a nemusejí společnosti Mobility platit jinak obvyklý základní roční účastnický poplatek. První taková spolupráce – domluvená s provozovatelem veřejné dopravy nejprve ve městě Curychu a později v celém curyšském regionu – získala neuvěřitelnou popularitu a přispěla k výraznému nárůstu členů Mobility. Protože veřejná doprava ve Švýcarsku je vnímána velmi příznivě, nabídka kombinovaných služeb veřejnosti sdělila, že teď už je možné pokrýt všechny její každodenní dopravní nároky (samozřejmě za předpokladu, že krátké vzdálenosti lze překonávat bezmotorovými způsoby dopravy jako je chůze nebo kolo).

Švýcarské dráhy (SBB) jsou jedním z nejdůležitějších partnerů švýcarského provozovatele car-sharingu. Podle odhadu ředitele regionální dopravy SBB přinesla kombinace vlakové jízdenky a car-sharingu SBB v roce 2008 zisk více než 43 milionů švýcarských franků.

Méně běžná bývá situace, kdy veřejní dopravci poskytují zvýhodněné služby zákazníkům car-sharingu.

Společné dopravní balíčky, na nichž se kromě veřejné dopravy a car-sharingu podílejí i další dopravci a jež poskytují majiteli integrované karty tzv. „Mobil-Card“ zvýhodněné služby všech partnerů, jsou popsány v samostatném přehledu (Informační list č.2).

Společný odbyt

Ve většině měst nabízejí veřejné dopravní podniky centrálně umístěná zákaznická střediska, kde si zákazníci mají možnost zakoupit měsíční nebo roční předplacené jízdenky nebo získat různé informace a rady. V některých městech tato centra poskytují informace také zájemcům o car-sharing a umožňují zápis nových členů do car-sharingového systému, jak se to například dělá v zákaznickém centru Ústra v Hannoveru. Společnosti provozující car-sharing tím odpadne potřeba zřídit si samostatnou kancelář a výhodně tak může využívat stávající infrastrukturu veřejného dopravce.

Další společné marketingové aktivity

V mnohých případech se partneři dohodnou na společné reklamní kampani.

- Tramvaje jezdí po městě s nápadnou reklamou car-sharingových služeb (např. Milán).
- Plakáty a brožury ve vozidlech veřejné dopravy představují speciální nabídky nebo oznamují zahájení projektu v oblasti car-sharingu (např. Lisabon).
- Veřejní dopravci průběžně informují své zákazníky ve svých magazínech a elektronických zpravodajích také o novinkách a nabídkách místního car-sharingu.
- V jednorázových e-mailových akcích informují veřejní dopravci své zákazníky o nově uzavřeném partnerství s provozovatelem car-sharingu nebo o nových car-sharingových projektech.

Car-sharingové informace na zastávkách veřejné dopravy

Veřejní dopravci mohou také šířit car-sharingové informace běžnými informačními kanály.

- Detaily o car-sharingových službách a car-sharingových stáních ve městě lze nalézt v jízdních řádech veřejné dopravy.
- V rámci informací na zastávkách veřejné dopravy se lidé dozvědí i o nejbližších car-sharingových stáních.
- Car-sharingová stání jsou vyznačena na mapách linek veřejné dopravy.

Obr. 2: Provozovatel car-sharingu v Lisabonu propaguje novou speciální nabídku prostřednictvím plakátů umístěných v městských autobusech (Zdroj: carristur)

Car-sharingová stání na pozemku veřejného dopravce

Poskytovatelé veřejné dopravy obvykle vlastní ve městě různé pozemky, které využívají k parkování a údržbě svých vozidel, nebo jako místa, kde může personál strávit předepsané přestávky. Pokud jsou tato místa blízko k zákazníkům car-sharingu, nabízí se zde příležitost vybudovat zde v rámci spolupráce místa k parkování car-sharingových vozidel. To

Obr. 3: Tramvaj v Miláně s upoutávkou na car-sharing
(Zdroj: Guidami CarSharing)

je zvlášť výhodné v těch evropských zemích, které zatím neumožňují vyznačovat car-sharingová stání na veřejných prostranstvích (viz. Informační list č.6).

Car-sharing provozují dceřiné společnosti veřejného dopravce

V některých evropských zemích spolupráce mezi veřejnými dopravci a car-sharingovými společnostmi zašla tak daleko, že vznikly společné obchodní společnosti k provozování car-sharingových služeb. Příkladem mohou být regionální divize společnosti cambio Belgie nebo nově vzniklý car-sharing v Lisabonu, který byl založen jako dceřiná společnost veřejného dopravce Carris.

Někdy car-sharingové služby poskytují přímo sami veřejní dopravci. Například v italské Boloni místní veřejný dopravce atc Transporti Pubblici Bologna poskytuje car-sharingové služby pod názvem CARATC, nebo veřejný dopravce v Římě, společnost Atac S. p. A., provozuje car-sharing (Roma Car Sharing) na objednávku místní samosprávy. Stejně tak německé dráhy (Deutsche Bahn – DB) zřídily dceřinou firmu DB Rent GmbH, jež jednak vytváří rámec pro využívání značky DB Carsharing, jednak v některých německých městech a na klíčových vlakových nádražích sama nabízí vlastní car-sharingová vozidla.

Příklad: Spolupráce mezi veřejným dopravcem v Bruselu (STIB/MIVB) a společností cambio Brusel

Na závěr tohoto přehledu uvedme podrobnější popis spolupráce mezi provozovatelem veřejné

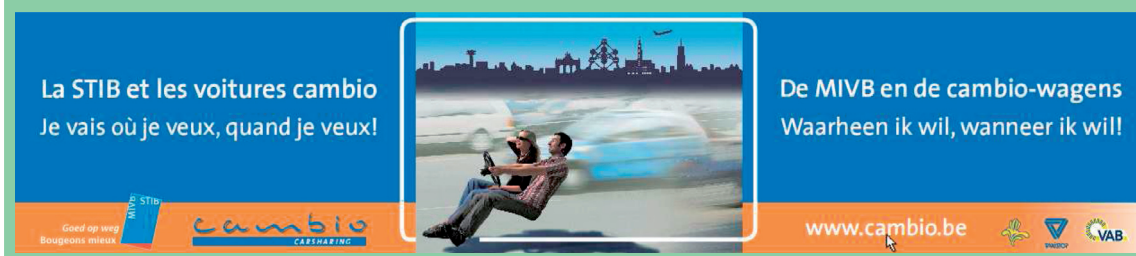
dopravy STIB/MIVB v Bruselu a tamním provozovatelem car-sharingu cambio Brussel, protože v příkladně podobě obsahuje několik již zmíněných forem společné nabídky.

Bruselský poskytovatel veřejné dopravy svou spolupráci s ostatními dopravními společnostmi nevidí jenom v rovině prázdných slov; naopak ji zahrnuje do každodenního provozu. To vystihuje třeba fakt, že STIB má vlastní oddělení „intermodality“ – propojování různých druhů dopravy – a šéf tohoto oddělení, Didier Dumont, předsedá rovněž car-sharingové platformě v UITP. Na žádost Metropolitního regionu Brusel se STIB nejen podílela na rozvoji car-sharingové společnosti cambio Brussel, ale vlastní v ní 49,5 % akcií. Spolupráce veřejné dopravy a provozovatele car-sharingu za politické podpory místní samosprávy je klíčovým faktorem úspěchu car-sharingu v Bruselu.

Ve výsledku byla síť car-sharingových stání připravena v úzké spolupráci se sítí veřejné dopravy, a tato stání jsou také dobře vyznačena v jízdních řádech a na mapách linek veřejné dopravy. STIB a cambio si rovněž vytvořily společný komunikační plán pro veřejnost, v němž se nabídky těchto dvou poskytovatelů dopravních služeb vzájemně dobře doplňují. Společně také pracují v marketingovém výboru, kde cambio profituje ze zkušeností STIB a jeho marketingového a reklamního know-how. Car-sharing, který cambio nabízí, byl plně integrován do informačních kampaní provozovatele veřejné dopravy. Tato spolupráce se rozvinula do nepřetržité každodenní týmové práce, a to se odráží v příkladném růstu účastníků car-sharingu v belgické metropoli.

I když jsme se zaměřili na hlavní město Belgie, ostatní regiony by neměly zůstat nepovšimnuty. Také tam totiž veřejní dopravci a regionální car-sharingové společnosti úzce a dobře spolupracují: Vlámská společnost poskytující veřejnou dopravu De Lijn spolupracuje se společností cambio Vlaanderen a TEC ve Valonsku s cambio Wallonie. U obou regionů tato spolupráce zahrnuje vyváření společných sazebníků jízdného a také práci s veřejností. Provozovatelé služeb veřejné dopravy rovněž vlastní akciové podíly ve společnostech provozujících car-sharing.

Obr. 4: Kombinovaná reklama na bruselskou veřejnou dopravu a cambio Brusel umístěná na tramvajích (Zdroj: cambio Belgie)

Další informace:

Dumont, Didier: Successful partnerships between public transport and CarSharing (Úspěšné partnerství mezi veřejnými dopravci a car-sharingem). Prezentace na semináři o projektu MoCuBa. Helsinky 2007 (anglicky)

Verband Deutscher Verkehrsunternehmen (Svaz německých dopravců) (eds.): Mobilitätsbaustein CarSharing (Car-sharing jako součást mobility). Doporučení pro spolupráci s veřejnou dopravou. VDV Mitteilungen č. 10.009. Kolín, 2004 (německy)

Bütikofer, Martin: Mit der kombinierten Mobilität zu mehr Lebensqualität im urbanen Raum (Kombinovaná mobilita k vyšší kvalitě života v urbanizovaných oblastech). Prezentace na 58. Světovém kongresu UITP (Sekce 23: Complementary mobility services: last mile & more). Vídeň, 2009 (anglicky)

Autor

Willi Loose
Bundesverband CarSharing e.V.
Hausmannstr. 9-10
30159 Hannover
willi.loose@carsharing.de
www.carsharing.de

Koordinace projektu momo

Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa Freie
Hansestadt
Bremen

Freie Hansestadt Bremen Der Senator für Umwelt, Bau, Verkehr und Europa

Michael Glotz-Richter & Michael Frömming
Ansgaritorstr. 2
28195 Bremen
Tel.: +49 (0) 421 361 174 85,
Fax: +49 (0) 421 496 174 85
momo@umwelt.bremen.de
www.momo-cs.eu

Belgie

 Bond Beter Leefmilieu
www.bondbeterleefmilieu.be

 Taxistop
www.taxistop.be

 **International Association
for Public Transport**
www.uitp.org

Řecko

 Center for Renewable Energy Sources
www.cres.gr

Česká republika

 Ústav pro ekopolitiku, o. p. s
http://ekopolitika.cz

Irsko

Mendes GoCar Ltd. & GoCar CarSharing
www.mendes.ie, www.gocar.ie

Finsko

 Motiva
www.motiva.fi

Itálie

 **Italian Ministry of Environment,
Land and Sea (IME)**
www.minambiente.it

 **Italian Board for New Technologies
Energy and Environment (ENEA)**
www.enea.it

Německo

Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa Freie
Hansestadt
Bremen **Der Senator für Umwelt,
Bau, Verkehr und Europa**
http://baumwelt.bremen.de

 **Cambio Mobilitäts-
service GmbH**
www.cambio-carsharing.de

 Bundesverband CarSharing e.V.
www.carsharing.de

Španělsko

 **Foundation Sustainable
and Safety Mobility**
www.fundacionmobilitatsostenible.org

Prohlášení IEE:

Za obsah tohoto přehledu odpovídá jeho autor. Nemusí proto vyjadřovat názory Evropských Společenství. Evropská Komise nenesie žádnou odpovědnost za použití informací, které jsou zde obsaženy.

Podpořeno z programu:

Intelligent Energy Europe

Version 2.0, 09/2009